

VERDE

Tahar BEN JELLOUN (n. 1944), scriitor și filosof francez de origine marocană. Dintr-o bibliografie abundentă, se remarcă: (poezie) *Les amandiers sont morts de leurs blessures* (1976), *A l'insu du souvenir* (1980), *Poésie complète* (1995); (roman) *Moha le fou*, *Moha le sage* (1978), *L'enfant de sable* (1985), *La nuit sacrée* (1987), *L'homme rompu* (1994), *La nuit de l'erreur* (1997), *L'auberge des pauvres* (1999); (eseu) *Hospitalité française* (1984), *Alberto Giacometti* (1991). Eseul său *Le racisme expliqué à ma fille* (1998) a fost tradus în 25 de limbi.

Traducătoarea, **Ioana-Crina COROI**, a absolvit Facultatea de Litere din cadrul Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava, specializarea Limba și Literatură franceză – Limba și literatura română și Facultatea de Litere și Științe ale Comunicării din cadrul aceleiași universități, specializarea Limba și Literatura română – Limba și Literatura germană. Traduceri: Philippe Lane, *Periferia textului*, Seria „Științele limbajului”, Colecția „Academica”, Editura Institutul European, Iași, 2007.

Tahar BEN JELLOUN

Islamul
pe înțelesul copiilor

Traducere din franceză de Ioana-Crina COROI

CARTIER

CARTIER

Editura Cartier, SRL, str. București, nr. 68, Chișinău, MD2012.

Tel./fax: 24 05 87, tel.: 24 01 95. E-mail: cartier@cartier.md

Editura Codex 2000, SRL, Strada Toamnei, nr.24, sectorul 2, București.

Tel./fax: 210 80 51. E-mail: codexcartier@gmail.com

www.cartier.md

Cărțile CARTIER pot fi procurate în toate librăriile bune din România și Republica Moldova.

LIBRĂRIILE CARTIER

Casa Cărții, bd. Mircea cel Bătrân, nr. 9, Chișinău. Tel./fax: 34 64 61.

Librăria din Centru, bd. Ștefan cel Mare, nr. 126, Chișinău. Tel./fax: 21 42 03.

Librăria din Hol, str. București, nr. 68, Chișinău. Tel.: 24 10 00.

Librăria Vărul Shakespeare, str. Țciusev, nr. 113, Chișinău. Tel.: 23 21 22.

Colecția *Verde* este coordonată de Vitalie Coroban

Editor: Gheorghe Erizanu

Lector: Cristina Rusu

Coperta seriei: Vitalie Coroban

Coperta: Vitalie Coroban

Tehnoredactare: Ana Cioclu

Prepress: Editura Cartier

Tipărită la Combinatul Poligrafic (nr. 82109)

Tahar Ben Jelloun

L'ISLAM EXPLIQUÉ AUX ENFANTS

© Éditions du Seuil, 2002

Tahar Ben Jelloun

ISLAMUL PE ÎNȚELESUL COPIILOR

Ediția I, noiembrie 2008

© Cartier, 2008, pentru prezenta versiune românească.

Această ediție a apărut într-un tiraj de 800 de exemplare. Toate drepturile rezervate.

Cărțile Cartier sunt disponibile în limita stocului și a bunului de difuzare.

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Tahar Ben Jelloun

Islamul pe înțelesul copiilor / Tahar Ben Jelloun; trad. : Ioana-Crina Coroi; cop. Vitalie Coroban.

– Ch. : Cartier SRL, 2008 (Combinatul Poligr.). – 96 pag. – (Colecția Verde).

Tit. orig. : L'islam expliqué aux enfants. – 800 ex.

ISBN 978-9975-79-524-1

CZU 087.5: 297

J 44

Pentru Ismène

11 septembrie pe înțelesul copiilor

Imaginile tragediei americane de la 11 septembrie 2001 i-au afectat și pe copiii noștri. Îi preocupă și îi neliniștesc comentariile pe care le-au auzit ici și colo despre teroriști și despre apartenența lor la lumea arabă și musulmană.

Astfel, una dintre fetele mele (nu are nici 10 ani) mi-a pus întrebarea:

— Tată, eu sunt musulmană?

— Da, la fel ca părinții tăi.

— Și sunt și arabă?

— Da, ești arabă, chiar dacă nu vorbești această limbă.

— Dar ai văzut la televizor, musulmanii sunt răi, au omorât mulți oameni, eu nu vreau să fiu musulmană.

— Și ce ai să faci?

— De mâine încolo, o să încep să mănânc carnea de porc ce ni se dă la cantina de la școală.

— Dacă tu așa vrei, dar înainte să renunți să mai fii musulmană, trebuie să îți explic că musulmanii aceia despre care vorbești nu sunt adevărați musulmani, că oameni răi sunt peste tot.

— Dar ni s-a spus că sunt arabi ...

— Nu trebuie să-i pui pe toți în aceeași oală. Nu toți arabii sunt musulmani. Există și arabi creștini în Liban, Egipt, Palestina, Sudan ...

— Eu am văzut un bătrân cu barbă care se ruga ca bunicul și care apoi a luat o pușcă și a tras asupra unor imagini, el e musulman?

— Dacă se roagă ca bunicul tău, da.

— De ce nu sunt musulmani adevărați cei ce au făcut asta?

— Allah, la fel ca Dumnezeuul evreilor și al creștinilor, interzice să te omori, adică ceea ce se numește sinucidere. Și este interzis să îi omori pe ceilalți. Prin urmare, oamenii aceia care s-au urcat în avioane, care i-au înjunghiat pe piloți și au îndreptat apoi avioanele către turnurile din New York nu cunosc religia musulmană și sunt niște fanatici.

— Ce înseamnă fanatic?

— Este cel care crede că are întotdeauna dreptate, cel ce vrea să fie cel mai puternic; dacă nu ești de acord cu el, devine foarte rău.

— America nu este de acord cu ei, de aceea au prăbușit avionul pe turn?

— Nu, nu putem fi de acord cu ei. Ceea ce au făcut ei este oribil. Nimeni nu ar trebui să accepte acest fapt.

— Ce le-a făcut America de sunt așa de cruzi?

— America, mai exact guvernul american, a comis multe greșeli și nedreptăți. De zece ani ea bombardează popoarele irakiene. În aceste bombardamente au murit mulți copii. În 1991, armata irakiană a invadat țara vecină, Kuweitul. Atunci au intervenit America și alte țări și au scos cu forța această armată din Kuweit. După aceea, Irakul a fost pedepsit de Națiunile Unite. Dar, de fapt, poporul a fost cel pedepsit, nu conducătorul lui. Vezi tu, este complicat. Nu e atât de simplu pe cât ai crede, mai ales că America este o mare putere și trebuie să aibă grijă să fie cinstită. Cu toate acestea, nimic nu justifică masacrele.

— Dar sunt irakieni, cei care au atacat-o?

— Nu, sunt oameni care își spun arabi și musulmani. După părerea mea, sunt niște nebuni.

— Dar de ce sunt nebuni?

— Încă de când erau mici și mergeau la școala coranică, ei au fost învățați că Allah le

cere să îiucidă pe dușmanii islamului și că apoi Allah îi va răsplăti ducându-i în rai.

— Nu înțeleg, trebuie să ucizi ca să ajungi în rai?

— Bineînțeles că nu! Așa i-au lăsat să creadă.

— Și credeau? Spune-mi cum i-au făcut să creadă asta ...

— Repetându-le de mai multe ori același lucru. Li se dădeau ca exemplu soldații uciși în luptă și din Coran li se citea câte un verset care spunea: „Nu spuneți despre cei ce fură uciși în calea lui Dumnezeu: „Ei sînt morți!”, ci „Ei sînt vii! ...” (sura II, versetul 149)¹. Au ajuns să creadă ceea ce li se repeta de mii de ori.

— Dar sunt foarte răi. Au omorât oameni ca să ajungă în rai!

— Sunt minciuni.

— Dar de ce conducătorii lor le spuneau toate acestea?

— Pentru că sunt în război cu cei care nu au același crez ca ei. Lor nu le place viața; atunci, ei acceptă să și-o sacrifice cu condiția să ia cu ei cât mai mulți morți. Sunt niște teroriști.

¹ Pentru traducerea citatelor din Coran s-a folosit ediția publicată în 1997, la Editura Cartier (traducere din arabă de dr. Silvestru Octavian Isopescu).

— Tată, ce înseamnă terorist?

— În cuvântul „terorist” ai să găsești cuvântul „teroare”, adică o foarte mare înfricoșare, o foarte mare teamă colectivă, o spaimă, ceva care te face să tremuri și să te temi. Este oribil.

— Nu înțeleg de ce oamenii care vor să ajungă în rai nu se duc acolo singuri. De ce ucid și îi fac pe ceilalți să tremure de frică?

— Nu știu, copila mea, la fel ca tine, nici eu nu reușesc să înțeleg cum tineri, cu studii, care au călătorit prin lume, care s-au bucurat de libertatea și de confortul din America, se hotărăsc într-o bună zi să facă un masacru sacrificându-și propria lor viață. Le fac pe toate acestea în numele islamului. Le fac rău familiilor lor, islamului și musulmanilor. Nu mai poate fi vorba de vreo religie care ar sta în spatele lor, căci nicio religie nu te îndeamnă să omori oameni nevinovați, iar islamul înseamnă „să trăiești în pace”, nu „să îi omori pe cei nevinovați”. Prin urmare, este o nebunie pe care nu o putem înțelege, nici eu, nici tu.

— Când erai copil, știai că ești musulman?

— Da. M-am născut într-o casă în care îi vedeam pe mama și pe tata cum se rugau.

— Și tu?

— Și eu mă rugam, dar mi-era lene, mai ales iarna când trebuia să ne trezim devreme și să ne spălăm cu apă rece ca gheața. Căci, înainte de rugăciune, trebuie neapărat să te speli, sunt așa-numitele abluțiuni.

— Și cum așa, nu te spălai?

— Ba da, dar tata vedea că o făceam de mântuială și că nu-mi plăcea apa foarte rece.

— Ce-ți spunea?

— Într-o zi, ne-a chemat pe mine și pe frațele meu și ne-a spus așa: „Fiii mei, v-ați născut în islam, trebuie să ascultați de părinți și de Dumnezeu. Înainte de toate, trebuie să vă rugați de cinci ori pe zi și să postiți de Ramadan. În islam, nu există constrângere. Nimeni nu are dreptul să vă oblige să vă rugați, nici Dumnezeu, nici tatăl vostru. După cum spune proverbul: în ziua Judecății de Apoi, după faptă și răsplată. Prin urmare, sunteți liberi, vă las să vă gândiți, important e să nu furați, să nu mințiți, să nu loviți în cel slab și bolnav, să nu trădați, să nu-i batjocoriți pe cei sărmani, să nu-i loviți pe părinți și, mai ales, să nu faceți vreo nedreptate. Asta e, fiii mei, restul depinde de voi. Eu mi-am făcut datoria. Voi trebuie să vă comportați cu demnitate”.

— Și apoi?

— I-am sărutat mâna, așa cum o făceam în fiecare dimineață, și m-am simțit liber. În ziua aceea am înțeles că puteam fi musulman și dacă nu urmez cu o mare disciplină regulile și legile islamului. Îmi aduc aminte și de ce ne spunea învățătorul de la școala coranică: „Dumnezeu este milostiv!” Repeta „Lăudați-L pe Domnul cel milostiv!”, adică pe cel care știe să ierte păcatele.

— Dar, spune-mi, tu îți faci rugăciunea sau nu?

— Nu trebuie să întreb așa ceva; nu trebuie să răspunzi la o astfel de întrebare pentru că ea ține de libertatea fiecăruia. Dacă mă rog, asta mă privește doar pe mine. Dacă mă rog, o fac nu ca să arăt oamenilor că sunt un bun musulman. Unii se duc la moschee ca să fie văzuți acolo, alții pentru că își fac sincer datoria de credincioși.

— Tată, mi-e frică, nu pot să adorm.

— Nu-ți fă griji.

— Am auzit că va fi război.

— Ce război?

— Nu știi. Chiar la școală ni s-a spus că trebuie să fim atenți: dacă vedem un rucsac în vreun colț, să o chemăm pe învățătoare, nu știi, mi-e frică.

— Nu-ți fă griji, chiar și așa, viața e frumoasă!

A doua zi

Mi-am imaginat ce-ar fi ieșit din această discuție dacă aș fi purtat-o cu niște copii de zece-cincisprezece ani.

Le-am ghicit întrebările, neliniștea, nerăbdarea. Prin urmare, le povestesc despre islam și despre civilizația arabă atât copiilor mei, născuți musulmani, cât și tuturor copiilor din orice țară, cu orice origine, religie, limbă și cu orice speranțe. Nu-i nicidecum vreo predică sau vreo pledoarie. Nu vreau să-i conving de ceva anume, spun cât se poate de obiectiv și de simplu povestea unui om care a ajuns profet, precum și povestea unei religii și a unei civilizații care au dat atâtea lucruri umanității. Am recitit Coranul, am consultat cărți de specialitate, am căutat în Enciclopedia Islamului și am încercat să redau în câteva pagini, cincisprezece secole de istorie sperând că îi pot ajuta să înțeleagă, câtuși de puțin, ceea ce se întâmplă astăzi.

— Tată, nu prea am înțeles eu ce este islamul. Sunt musulmană, dar ce înseamnă asta?

— Profit de acest prilej ca să-ți vorbesc ție și tuturor copiilor care vor să știe. O să vă spun istoria acestei religii ca pe o poveste.

A fost odată ca niciodată, cu mai mult de o mie patru sute treizeci de ani în urmă, către anul 570, un băiețel care s-a născut la Mecca, într-un oraș din deșertul Arabiei. El se numea Mohammed. Nu și-a cunoscut tatăl, căci acesta murise înainte ca el să vină pe lume. Nici nu a mers la școală. A crescut fără să știe să citească sau să scrie. Oamenii trăiau din pășunat și din negoțul pe care-l făceau cu caravanele cu care treceau prin fiecare oraș din țară. Mecca era un centru comercial important. Caravanele care soseau din nord, din est sau din sud treceau prin Mecca. Nu departe, se afla orașul Djeddah, care era port.

— Cum se numeau oamenii din acele locuri?

— Arabi. Erau beduini, caravanieri, nomazi.

Ei trăiau în corturi.

— Cine sunt **beduinii**?

— Ei sunt primii locuitori ai Arabiei. În acest cuvânt, găsim verbul arab *bada'a* care înseamnă „a apărea”. Beduinii sunt primele popoare. Ei au trăit în deșert sau la sate.

— Și „nomazii”?

— Ei sunt cei care umblă, care nu au un loc stabil. Mai precis, beduinii erau mici comunități care călătoreau mereu în căutare de pășuni și de surse de apă. Mergeau călare pe cămile.